

Andra söndagen i påsktiden – vilka är ”Guds folk”?

Av Anders Göranson

Denna söndag förstärker och understryker påskens budskap om uppståndelsen. Nu handlar det inte bara om själva Kristus-händelsen utan om de reaktioner den väcker. Det som binder ihop evangelieläsningen med framför allt Sakarjatexten är frågan hur svårt det är att tro på de gärningar som Gud utför. För den predikant som vill anknyta till Sakarjatexten kan det alltså vara klokt att ha med det perspektivet. Samma frågeställning finns i episteltexten, men här är inte tvivlet i förgrunden utan brevskrivaren betonar att brevmottagarna tror utan att se: ”... ni ser honom ännu inte men tror på honom ...” vilket direkt anknyter till Jesusordet hos Johannes: ”Saliga de som inte har sett men ändå tror.”

Det finns ändå anledning att, utifrån Sakarjatexten, säga några ord om ett annat motiv, nämligen ”mitt folk”. Utifrån samtalsdokumentet ”Guds vägar” är det viktigt att som grund slå fast ”att Guds förbund med det judiska folket äger fortsatt giltighet”. Den fråga som ändå dyker upp från tid till annan är i vilken utsträckning även kristenheten kan beskrivas som ”Guds folk”. Därför vill jag skriva några rader om det. Inte i första hand för att predikan denna söndag bör handla om detta, utan för att inte predikan ska hamna snett.

Att kristna både i Nya testamentet och under kyrkans historia beskriver sig som ”Guds folk” är ett faktum. Det är min utgångspunkt i detta resonemang. Metaforen används. Mitt syfte är att de som idag gör det, ska göra det i medvetenhet om riskerna. Jag skriver för att jag mött predikanter som i försiktighet undrar: är all jämförelse mellan kyrkan och gudsfolket, i det vi kallar gamla testamentet, uttryck för ersättningsteologi? Jag menar att det inte behöver vara det. Om vi är medvetna om ”att Guds förbund med det judiska folket äger fortsatt giltighet” går det att också använda denna bild i den kristna kontexten. Exempel på detta finns exempelvis inom kampen mot slaveriet i de amerikanska sydstaterna eller i antiapartheidrörelsen i Sydafrika.

I dessa exempel blir det tydligt att anspråket på att Gud finns med i kampen för befrielse inte exkluderar Guds ingripande i andra folks kamp för befrielse. Tanken är snarare att Exodusberättelsen blir en *typos* för det som även sker i den innevarande tiden. Resonemanget ”på samma sätt som Gud befriade sitt folk ur slaveriet i Egypten, tror vi att Gud också vill att vi i vår situation ska befrias”. Det handlar om ett ”både och” – inte ett ”istället för”.

Den som i sin förkunnelse – eller i andra sammanhang – plockar upp ”Guds folk”-metaforen bör vara medveten om denna distinktion. Skulle denna tematik bli aktuell andra söndagen i påsktiden, i predikan över tredje årgångens läsningar, kan det vara bra att också inkludera en aspekt ur episteltexten. I det sammanhanget handlar en eskatologisk räddning. Det är himlen som avses.

Brevskrivaren talar i sammanhanget om ”ett arv”. Med arv fungerar det ibland så, att den som skriver ett testamente, utöver bröstarvingar och andra närstående, inkluderar andra personer eller organisationer. Det är ett sammanhang som ofta skapar konflikter och inte sällan leder till rättsliga processer. Men när det fungerar väl är de olika arvtagarna glada för att de får del av arvet på något sätt. Eventuellt kunde denna bild, om den genomförs på ett klokt sätt, kunna uttrycka relationen

mellan det judiska folket och kyrkan på ett begripligt sätt. Våldigt många har erfarenhet av hur fel det blir när avundsjuka och tankar om exklusivitet får fäste och resulterar i en arvstvist.

Men frågan är svår och det är lätt att bli missförstådd. Min rekommendation är därför att just denna söndag att den som vill använda Sakarjatexten inte fokuserar på detta motiv. Då är det rimligare att predika med utgångspunkt från svårigheter att tro på Guds mäktiga gärningar.